Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Inflace a Phillipsova křivka v ČR

Martin Ďurana

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martin Ďurana

Provoz a ekonomika

Název práce

Inflace a Phillipsova křivka v ČR

Název anglicky

Inflation and the Phillips Curve in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je shromáždit informace o problematice inflace, teoreticky vysvětlit základní pojmy a průběh inflace. Získané informace z teoretické části budou dále v analytické části použity při zkoumání vývoje inflace v daném období v České republice. Dále budou vysvětleny způsoby zjištění míry inflace pomocí deflátoru HDP, indexu spotřebitelských cen a indexů cen výrobců. Teoretická část bude také zahrnovat problematiku protiinflační politiky a Phillipsovu křivku. Výsledkem bude ucelený pohled na tuto důležitou makroekonomickou veličinu. V praktické části bude aplikována Phillipsova křivka na ČR, bude analyzována časová řada cenové hladiny v ČR. Praktická část se zaměřuje na vlivy, příčiny a dopady pohybu cenové hladiny v jednotlivých letech existence ČR.

Metodika

V teoretické části bude čerpáno z odborné literatury, internetových článků a vlastních znalostí. Pro vypracování teoretické části bude použita metoda deskripce.

V praktické části bude čerpáno především z údajů ČSÚ, tedy ze statistických ročenek za jednotlivé roky existence ČR a bude využita metoda analýzy dat a modelování.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Inflace, index spotřebitelských cen, Phillipsova křivka, cílování inflace, delfátor HDP, ČR

Doporučené zdroje informací

CAHLÍK, Tomáš. Makroekonomie. Praha: Karolinum, 1998 ISBN 80-7184-686-4.
FLAMMANT, Maurice. Inflace. Praha: HZ Praha, 1995. ISBN 80-901918-4-3.
FUCHS, Kamil. Základy makroekonomie. 1. Vydání. Brno: MU Brno, Brno 1996. ISBN 80-210-1355-9.
KOTLÁN, Viktor Monetární politika. 1. vyd. Ostrava: VŠB – Technická Univerzita Ostrava, 1999. ISBN 80-7078-675-2.
PEARCE, David W. Macmillanův slovník moderní ekonomie. 4. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994. 549 s. ISBN 80-85605-42-2.
SAMUELSON, Paul A. NORDHAUS, William D. Ekonomie. 18. vydání. Praha: Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Erika Urbánková

Elektronicky schváleno dne 3. 9. 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 16. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Inflace a Phillipsova křivka v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16.3.2015 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Erice Urbánkové, za odborné vedení při práci, za postřehy a rady, které mi výrazně pomohli při zpracování analytické části.

Inflace a Phillipsova křivka c ČR

Inflation and the Phillips curve in Czech Republic

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá inflací, nezaměstnaností a inverzním vztahem mezi těmito makroekonomickými ukazateli. Tento vztah je popsán Phillipsovou křivkou. Práce je rozdělena do dvou částí, do teoretické a do praktické.

Teoretická část definuje pojmy inflace, nezaměstnanost a Phillipsova křivka. Jsou zde vymezeny jednotlivé druhy, příčiny, dopady a způsoby měření těchto ukazatelů. V teoretické části práce jsou též uvedena jednotlivá pojetí Phillipsovy křivky.

V analytické práci je stručně popsán vývoj inflace a vývoj nezaměstnanosti v České republice v letech 2004 až 2014. Dále je zde také Phillipsova křivka v daném období pro ČR, přičemž míra nezaměstnanosti je rozdělena na mužskou část obyvatelstva a na ženskou část obyvatelstva.

Summary

This bachelor thesis is focused on inflation, unemployment and inverse relationship between those macroeconomic indicators. This relationship is described by the Phillips curve. The bachelor thesis is divided into two chapters, the theoretical chapter and the analytical chapter.

Theoretical chapter defines terms inflation, unemployment and Phillips curve. There are explained various types, causes, consequences and ways of measuring these indicators. In theoretical thesis, there are also stated individual conceptions of the Phillips curve.

In the analytical part there is briefly described the evolution of inflation and the unemployment situation in the Czech Republic between 2004 and 2014. There will be also shown the Phillips curve for the Czech Republic, while the unemployment rate is divided into male part of the population and female part of the population.

Klíčová slova: Inflace, index spotřebitelských cen, nezaměstnanost, Phillipsova křivka, delfátor HDP, Česká republika

Keywords: Inflation, consumer price index, the Phillips curve, inflation targeting, GDP deflator, Czech Republic

Obsah

1 Úvod 9
2 Cíl a metodika 10
3 Teoretická východiska 11
3.1 Inflace 11
3.1.1 Definice 11
3.1.2 Druhy inflace 11
3.1.3 Měření inflace 15
3.1.4 Cílování inflace 19
3.1.5 Důsledky inflace 19
3.2 Nezaměstnanost 21
3.2.1 Definice nezaměstnanosti 21
3.2.2 Druhy nezaměstnanosti 22
3.2.3 Přirozená míra nezaměstnanosti 24
3.2.4 Míra nezaměstnanosti nezvyšující inflaci (NAIRU) 24
3.2.5 Měření nezaměstnanosti 25
3.2.6 Příčiny nezaměstnanosti 26
3.2.7 Náklady nezaměstnanosti 27
3.3 Phillipsova křivka 28
3.3.1 Původní mzdová Phillipsova křivka 28
3.3.2 Modifikovaná Phillipsova křivka 29
3.3.3 Krátkodobá Phillipsova křivka 29
3.3.4 Dlouhodobá Phillipsova křivka 30
4 Analytická část 32
4.1 Vývoj inflace v ČR v letech 2004 – 2014 32
4.2 Vývoj nezaměstnanosti v ČR v letech 2004 – 2014 36
4.3 Vývoj Phillipsovy křivky v ČR v letech 2004 – 2014 39
5. Závěr 44
6. Seznam použitých zdrojů 45

1 Úvod

Nezaměstnanost a inflace jsou spolu s hrubým domácím produktem a platební bilancí dva z hlavních hospodářských ukazatelů dané země. Jsou řazeny mezi nejdůležitější makroekonomické ukazatele. Všechny tyto hodnoty jsou vzájemně propojeny a reprezentují nástroj k hodnocení situace ekonomiky.

Inflace ztěžuje efektivitu jak domácností, tak i celého národního hospodářství. S inflací je propojeno zvyšování cen a s ním mnoho důsledků, které se dotýkají našeho všedního života. S těmito problémy se musíme dlouhodobě vyrovnávat.

Nezaměstnanost je po reálném důchodu druhým nejvíce sledovaným ukazatelem o stavu ekonomiky. Vzniká při nerovnováze mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Nezaměstnanost vyvolává mnoho problémů jak v ekonomické tak i v sociální rovině, proto je často diskutovaným tématem.

Phillipsova křivka popisuje inverzní vztah mezi mírou inflace a mírou nezaměstnanosti. Tento vztah je rozhodujícím činitelem pro tvůrce hospodářské politiky i pro zákonodárce. Pokud se vláda rozhodne pro snížení nezaměstnanosti, vzroste inflace. Naopak při snaze snížit inflaci, roste nezaměstnanost. Pro ekonomy je otázkou zda lze najít kompromis mezi mírou inflace a mírou nezaměstnanosti. Musí se rozhodnout pro optimální kombinaci obou veličin a tu zvolit.

V této práci se zaměříme na tvar Phillipsovy křivky v letech 2004 až 2014 v České republice. Budou popsány důvody jejího tvaru. Také budou porovnány jednotlivé křivky s mírou nezaměstnanosti mužské a ženské části populace. Data budou čerpána převážně ze zdrojů Českého statistického úřadu.

2 Cíl a metodika

První část bakalářské práce se věnuje teoretickým východiskům. Jsou zde uvedeny informace o problematice inflace a nezaměstnanosti. Práce definuje tyto veličiny a teoreticky vysvětluje základní pojmy a jejich druhy. Vymezuje možnosti měření a důsledky těchto makroekonomických ukazatelů. Dále se bude zabývat Phillipsovou křivkou a jejími možnými koncepcemi. Výsledkem bude ucelený pohled na tyto důležité makroekonomické veličiny. V teoretické části bude čerpáno z odborné literatury a internetových článků. Pro vypracování teoretické části bude použita metoda deskripce.

Získané informace z teoretické části budou dále v analytické části použity při zkoumání vývoje inflace a nezaměstnanosti v letech 2004 až 2014 v České republice. V analytické části bude také aplikována Phillipsova křivka na Českou republiku a bude analyzována časová řada cenové hladiny a nezaměstnanosti. Praktická část se bude zaměřovat na vlivy, příčiny a dopady pohybu cenové hladiny a nezaměstnanosti v jednotlivých letech existence České republiky. V praktické části bude čerpáno především z údajů ČSÚ, tedy ze statistických ročenek za jednotlivé roky existence ČR a bude využita metoda analýzy dat a modelování.

Nakonec budou zhodnoceny výsledky, které jsou shrnuty v závěru bakalářské práce.

3 Teoretická východiska

3.1 Inflace

Inflace je jedním z nejvíce sledovaných makroekonomických ukazatelů. V této kapitole se práce zabývá druhy inflace, jejími výpočty a měřením. Dále pak cílováním inflace, faktory a jejími důsledky.

3.1.1 Definice

Inflace je… *„Trvalejší růst cen, vyjadřovaný procentním nárůstem všeobecné cenové úrovně za jednotku času. Základními teoretickými přístupy jsou poptávkou tažená a náklady tlačená inflace.“* (Pearce, 1994)

Další definice zní:

„Míra inflace je dána procentuální změnou cenové hladiny.“ (Samuelson, Nordhaus, 2007)

K inflaci tedy dochází, pokud narůstá cenová hladina. Inflací rozumíme souvislé zvětšování agregátní cenové hladiny v čase, které zachycuje všechna zboží a služby.

Pokud dojde k opaku, nazýváme tento jev **deflace**. Jde o souvislejší pokles cenové hladiny, který je vyjadřovaný jeho tempem za jednotku času. Je jevem neobvyklým a má za následek především zdražení budoucích závazků.

Stagflace je spojením dvou slov, stagnace a inflace. Situace, při které nastává stagnace reálného produktu a roste míra inflace. Je doprovázena nezaměstnanosti a to znamená, že je popřena Phillipsova křivka.

Při **stumpflaci** nastává pokles reálného produktu a míra inflace roste. (Brčák, Sekerka, 2010)

3.1.2 Druhy inflace

Inflace se člení podle následujících kritérií, jimiž jsou tempo růstu inflace, příčiny jejích vzniku a projev v ekonomice.

3.1.2.1 Dle tempa růstu inflace

Je kvantitativní okolností, která nám slouží k diferencování podob inflace.

Mírná inflace

Jinak označovaná jako plíživá. Příznačné pro tuto formu je, že tempo růstu cenové hladiny nepřesahuje tempo růstu výkonu. Dochází k růstu nominálního i reálného produktu. (Fuchs, 1996)

Jednociferné inflace můžeme označit za mírné. Pokud jsou ceny ustálené, lidé mají k penězům důvěru, protože si v čase zachovávají hodnotu. Poté není strach z peněžních smluv, díky očekávání, že se ceny nebudou výrazně měnit. V posledních desetiletích zažila velká většina států právě mírnou inflaci. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Pádivá inflace

Je charakterizována rychlejším růstem cenové hladiny než u růstu výkonu ekonomiky. Důsledkem toho je klesající kupní síla peněz a inflace se stává součástí kalkulací při uzavírání kontraktů. (Fuchs, 1996)

Hospodářství postižené tímto druhem inflace má hodnoty v dvouciferných a tříciferných ročních hodnotách. Je běžná v problémových oblastech, postižených například válkou nebo revolucí. Ve velké míře ohrožuje zdraví hospodářství. Peníze rychle přicházejí o svou hodnotu a v důsledku toho u sebe lidé nechávají jen minimální hotovost. Odsun kapitálu do zahraničí oslabuje finanční trhy. Investování do hmotného majetku doprovází neochota půjčovat peníze za obvyklý úrok. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Hyperinflace

Je extrémním případem, kdy se cenová spirála rozvíjí nezávisle na tempu růstu výroby. Peníze nadále neplní svoje hlavní funkce a jsou nahrazovány přímou směnou. (Fuchs, 1996)

V tomto období rostou ceny o deseti až stonásobek za měsíc. Není to častá situace, ale v nedávné historii můžeme jmenovat například Německo ve dvacátých letech devatenáctého století. (Pearce, 1994)

3.1.2.2 Dle příčiny vzniku inflace

Jde o dělení podle faktorů, které inflaci způsobují.

Poptávková inflace

Taková situace nastává tehdy, pokud růst agregátní poptávky je větší než růst potenciálního produktu a nerovnováha agregátní nabídky a poptávky tlačí na růst cen. Běžně se proto nazývá inflace tažená poptávkou. Dochází k tomu, že roste výroba, vznikají nová pracovní místa a zvyšují se mzdy. Inflace se postupně navyšuje. Jedna z nejdůležitějších příčin, která způsobuje tento typ inflace je prudký růst nabídky peněz, který zvýší agregátní poptávku. Jako příklad lze uvést Rusko, které se v devadesátých letech pokusilo pokrýt veřejný dluh emisí rublů. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Graf č. 1: Poptávková inflace

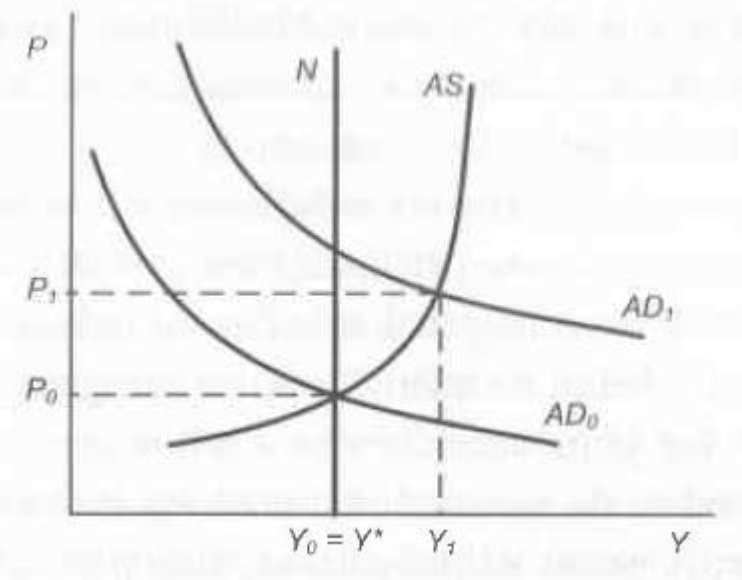

Zdroj: Brčák, Sekerka (2010)

„Pozn.: Agregátní poptávka protíná nabídku ve výchozím rovnovážném bodě [P_0, Y_0], v němž je produkce na úrovni potenciálního produktu $Y_0 = Y^*$. V situaci poptávkové inflace se zvýší agregátní poptávka z AD_0 na AD_1. Bod rovnováhy se při nezměněné nabídce změní tak, že se reálný produkt téměř nezvýší, ale zvýší se cenová hladina z P_0 na P_1. Inflace je tažena poptávkou.“ (Brčák, Sekerka, 2010)

Nabídková inflace

Jde o situaci, kde je v pozadí růstu cen nabídka. K omezení nabídky dochází zpravidla kvůli růstu nákladů. Proto ji označujeme jako inflaci tlačenou náklady. Nejdůležitější příčinou je takzvaný nákladový šok. Ten je vyvolán tlaky na zvyšování mezd, růstem ceny základních surovin jako je například ropa, existencí monopolních výhod (produkce monopolu ve formě meziproduktu zvyšuje náklady) nebo politickými vlivy. (Fuchs, 1996)

Graf č. 2: Nabídková inflace

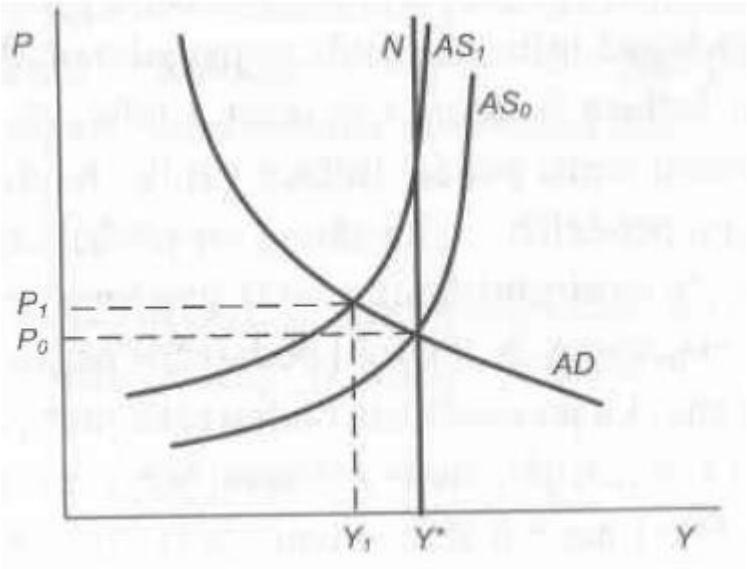

Zdroj: Brčák, Sekerka (2010)

„Pozn.: Agregátní poptávka protíná nabídku ve výchozím rovnovážném bodě, ve kterém je skutečný produkt roven potenciálnímu, výrobní faktory jsou plně využity. Zvýšené výrobní faktory zmenší krátkodobou agregátní nabídku, při nezměněné agregátní poptávce se sníží reálný produkt na Y_1 a cenová hladina se zvýší na P_1. Inflace je tlačena nabídkou.“ (Brčák, Sekerka, 2010)

3.1.2.3 Dle projevu v ekonomice

Inflace není jednoduchým jevem a není možné říci, že pokud cenová hladina neroste tak inflace není. Reakcí na toto možné nebezpečí reaguje ekonomická teorie následujícím dělením.

Zjevná inflace

„Pokud je ekonomická nerovnováha spojena s růstem cenové hladiny, mluvíme o zjevné (otevřené) inflaci. Státní orgány mají možnost administrativními opatřeními růst cen brzdit či dokonce zastavit. Nejsou však schopny administrativně odstranit příčiny inflace.“ (Brčák, Sekerka, 2010)

Skrytá inflace

„V oficiálních cenových indexech není zachycen vývoj cen výrobků a služeb, které produkuje stínová ekonomika. Oficiální statistika též nemusí vybrat koš výrobků, který přesně odpovídá struktuře spotřeby domácností. Cenové indexy potom nevykazují skutečný růst cenové hladiny. V tomto případě hovoříme o inflaci skryté.“ (Brčák, Sekerka, 2010)

Potlačená inflace

Je také jinak označována jako blokovaná. Pokud je zastaven nárůst cenové hladiny, ale faktory jeho vzniku zůstaly nezměněné, jde o inflaci potlačenou. Projevuje se růstem vynucených úspor, existencí nedostatkového zboží nebo rozkvětem černého trhu. (Brčák, Sekerka, 2010)

3.1.3 Měření inflace

Inflace může být chápána buď jako růst cenové hladiny nebo pokles kupní síly peněz. Vztah mezi růstem cen a poklesem kupní síly peněz je takový, že když vzroste cenová hladina na dvojnásobek, dojde k tomu, že kupní síla peněz klesne na polovinu. (Flammant, 1995)

Inflaci měříme cenovými indexy, které jsou váženým průměrem cen výrobků. Nejvíce používanými jsou index spotřebitelských cen (CPI), index cen výrobců (PPI) a deflátor HDP.

Míra inflace vyjadřuje procentuelní změnu cenové hladiny za minulé období a měří se indexem inflace (Brčák, Sekerka, 2010)

$$\pi_t = \frac{P_t - P_{t-1}}{P_{t-1}} \times 100$$

Zdroj: Brčák, Sekerka (2010)

kde:

π_t je index inflace,

Pt je cenová hladina v čase t,

Pt-1 cenová hladina v čase t-1

3.1.3.1 Index spotřebitelských cen (consumer price index, CPI)

Je to jeden z nejrozšířenějších cenových indexů. Slouží k zachycení vlivu změn cenové hladiny na životní náklady domácností a na domácnosti samotné. Aby mohl tuto funkci plnit, je nutné, aby zahrnoval rozhodující sféru výrobků a služeb ve vztahu k výdajům domácnosti.

Prvním krokem je vytvoření spotřebního koše výrobků a služeb, který se ocení v cenách výchozího a sledovaného roku. Index spotřebitelských cen je poměrem nákladů na pořízení spotřebního koše v určitém období k nákladům potřebných na pořízení koše v základním období.

Index spotřebitelských cen není dokonalý a jeho používání má různá úskalí. Věrohodnost výsledku je velmi ovlivněna tím, jaké výrobky a služby jsou zahrnuty do spotřebního koše a jaká váha je jim přiřazena. Dále je nutno brát v úvahu skutečnost, že se změnou cenové hladiny se mění i struktura našeho spotřebního koše. Nemusí tedy docházet k tomu, že při 5% růstu CPI, vzrostou i životní náklady o 5%. Dokonce i v situaci, kdy budeme nakupovat přesně stejný koš jako v základním období, je možné, že se změny cen dotknou více právě složek z našeho koše. (Fuchs, 1996)

$$CPI = \frac{Q_0 \cdot P_1}{Q_0 \cdot P_0} \cdot 100\ \%$$

Zdroj: Centrum pro rozvoj ekonomického vzdělávání, Cenová hladina a indexy (2014)

Kde:

Q – množství zboží

P – cena

Index - dané období

Graf č. 3: Spotřební koš 2014

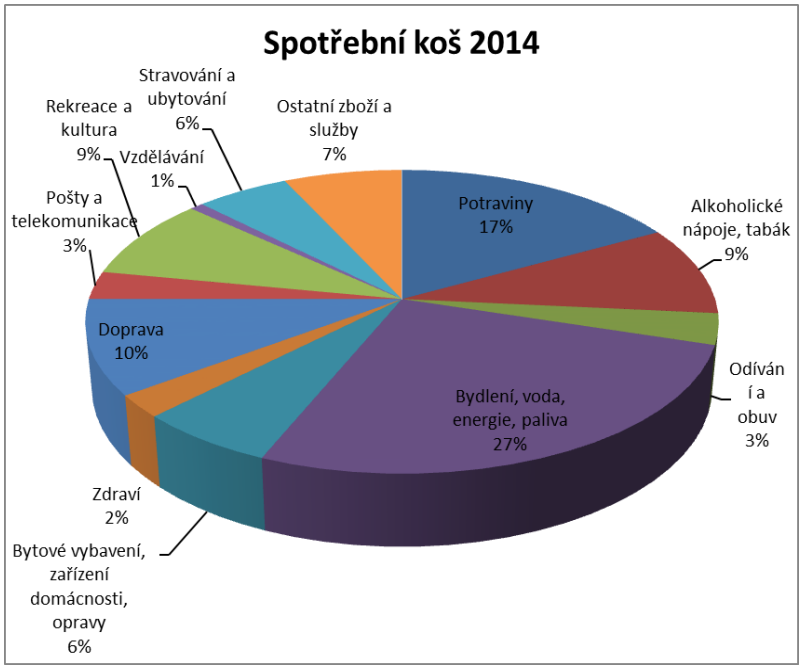

Zdroj: ČSÚ, Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen (2014)

3.1.3.2 Index cen výrobců (Producer price index, PPI)

Index cen průmyslových výrobců patří v soustavě cenových indexů vypočítávaných v České republice mezi důležité indikátory cenového vývoje. Měří v časovém vývoji relativní změny cen, kterými výrobci oceňují vyrobenou produkci realizovanou na domácím trhu. Zahrnuje tři indexy cen výrobců. Tyto indexy sledují průměrné ceny, které

se výrobců týkají. Jeden z nich se zabývá cenou surovin. Druhý cenou meziproduktů a třetí finálními produkty. Tyto indexy jsou zaměřeny především na změny cen v oblastech zemědělství, zpracovatelského a těžebního průmyslu.

V dlouhodobém měřítku indexy PPI a CPI odrážejí stejnou míru inflace. V krátkodobém horizontu se ovšem indexy PPI zvyšují dříve, protože trvá nějaký čas než se ceny výrobců promítnou do cen spotřebitelů. Právě proto slouží indexy PPI jako indikátor potenciálních změn spotřebitelských cen. (Schiller, 2004)

3.1.3.3 Deflátor HDP

Je nejkomplexnější z cenových indexů, kterými se měří míra inflace v ekonomice. Není založen na změně cen spotřebního koše, ale na změně cen všech statků v ekonomice. Zahrnuje celý výstup včetně spotřebního zboží, investičních statků a vládních služeb. Oproti indexům PPI a CPI deflátor umožňuje aby se spotřební „koš“ měnil podle struktury spotřeby a investic. Deflátor má většinou menší hodnotu inflace, než index CPI a to z toho důvodu, že reflektuje nejenom změny cen, ale také tržní reakci na tyto změny.

Používá se pro úpravu nominální hodnoty HDP na reálnou hodnotu. Pozměňuje HDP, které se vztahuje k běžné peněžní hodnotě výstupu o změnu cenové hladiny.

$$deflátor\,HDP = \frac{HDP \cdot P_t}{HDP \cdot P_0} \cdot 100\,\%$$

Zdroj: Mankiw, Zásady ekonomie (1999)

Kde:
HDP – Hrubý domácí produkt
P_t – ceny běžného období
P_0 – ceny základního období

Změny v reálném HDP jsou brány jako ukazatel životní úrovně a změn výstupu. Vývoj nominálního HDP znázorňuje kombinaci změn výstupu i cenových změn. (Schiller, 2004)

3.1.4 Cílování inflace

Cílování inflace je jedním z typů monetární politiky. Centrální banka nastaví inflační cíle, což jsou intervaly, ve kterých by se měla míra inflace pohybovat. Pomocí monetárních nástrojů těchto cílů poté dosahuje. (ČNB, Cílování inflace v ČR, 2014 [online])

„Hlavním úkolem měnové politiky centrální banky stanoveným zákonem o ČNB je udržování cenové stability. Od ledna 1998 toho ČNB dosahuje v režimu cílování inflace, v němž se snaží udržet inflace poblíž předem vyhlášeného cíle. Počínaje rokem 2010 ČNB cíluje meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen (CPI) ve výši 2% s tolerančním pásmem ±1 procentní bod.“ (ČNB, Výroční zpráva 2011, 2012 [online])

3.1.5 Důsledky inflace

V inflaci dochází ke změnám relativních cen, ne k proporcionální změně všech statků, služeb a faktorů. Proto se prosazují dva základní účinky:

- Jsou vyvolány přerozdělovací procesy u důchodů a bohatství mezi skupinami a subjekty tržní ekonomiky.
- Mohou být vyvolány deformace ve výstupech i při alokaci vstupů. To ovlivňuje úroveň produktu ekonomiky.

Tyto důsledky se projevují v různé síle v závislosti na stupni inflace a na daném stavu ekonomiky.

S přerozdělovacím efektem souvisí především sociální důsledky. Velice negativní vliv má inflace na všechny příjemce fixních důchodů. Růst cenové hladiny způsobí to, že stabilní výše nominálního důchodu je znehodnocována. V případě mírné inflace mzdy a platy drží tempo se zvětšováním cenové hladiny a jejich reálná hodnota tak zůstává uchována. Naopak v podmínkách pádivé inflace růstu cenové hladiny nestačí a dochází ke snížení jejich kupní síly.

Přerozdělovací efekty jsou podobně způsobeny u úvěrů. Nástrojem přerozdělování je zde rozdíl mezi úrokovou mírou a mírou inflace. Pokud roste míra inflace, dochází k přerozdělování ve prospěch dlužníka. Jestliže je míra inflace větší než nominální úroková míra, klesá hodnota půjček a vkladů.

Vývoj inflace zahrnují subjekty do svých předpokladů, anticipují inflaci. Ta je postupně započítávána do rostoucí úrokové míry. Ta se skládá z reálné míry inflace

a z reálné úrokové míry. V případě, že je míra inflace vyšší než předpokládaná, nastává přerozdělování bohatství ve prospěch dlužníků na úkor věřitelů. Pokud nastane opačná situace, je příliš vysoká anticipace příčinou vyšší setrvačné inflace. To je inflace, na kterou jsou lidé i instituce zvyklí, je s ní kalkulováno na všech úrovních ekonomiky a dlouhodobě se nemění. (Fuchs, 1996)

Ze společenského hlediska inflace nejvíce postihuje sociálně slabší skupiny obyvatelstva. Je tomu tak, protože inflace snižuje kupní sílu peněz, ale nemá vliv na hodnotu hmotného majetku, ta roste úměrně s inflací. Právě skupiny lidí s nízkým, většinou fixním příjmem trpí inflací více než skupiny s většími příjmy a majetkem. (Brčák, Sekerka 2010)

Inflace má vliv na efektivitu. Důvodem je, že pokřivuje ceny a cenové signály. V ekonomice s nízkou inflací se dá z pohledu nakupujícího celkem snadno rozeznat co je důvodem změny cen a zaujmout stanovisko. Pokud zdraží většina obchodů například brambory o 30%, můžeme se rozhodnout, že budeme jako přílohu více jíst třeba rýži. Ovšem v ekonomice s pádivou inflací může být až nemožné rozpoznat co stojí za změnou ceny.

„Inflace pokřivuje způsoby použití peněz. Hotovostní peníze jsou druhem aktiva, které přináší nulový nominální úrok.“ (Samuelson, Nordhaus, 2007) Při nárůstu inflace například o 20% se tak z nulového úroku stává reálný úrok o velikosti -10%. Důsledkem tohoto jevu je samozřejmě snaha obyvatel držet peněžní hotovost o co nejmenší velikosti. To bude mít za následek, že lidé budou muset častěji chodit do banky a „ošoupají si podrážky“, navíc přijdou o čas. Podniky utratí mnoho peněz na přizpůsobování malé hodnotě peněz, místo toho aby je investovali. Takto utracené náklady jsou označovány jako náklady na menu a označují výdaje, které je nutno vynaložit právě na změny cen. Jsou to například náklady na nové katalogy, reklamní tiskoviny, změny cen v automatech, tisk nových cenovek atd. Do těchto nákladů mohou spadat i nehmotné náklady, jimiž jsou míněny například nutná hlasování právě o změně ceny.

Inflace také mění dopad zdanění. Je to kvůli tomu, že daně jsou často poutány na nominální veličiny. Pokud dojde ke zvýšení cen, pak se reálná hodnota daných veličin sníží a to má za důsledek změnu reálné daně. Jako příklad lze uvést odečet pevně dané částky z daňového základu, jejíž hodnota se díky inflaci sníží a reálná daň se zvýší. Právě proto se rozhodla indexovat nebo valorizovat svoje daňové systémy. Toto opatření ovšem

neřeší pokřivení způsobené inflací u úroků z investic, protože daňové systémy nejsou schopné rozlišovat mezi reálným výnosem a výnosem, který pouze kompenzuje inflaci.

Jedním z mála pozitivních vlivů inflace je stimulační faktor. Způsobuje to, že firmy při mírné inflaci jsou nuceny zlepšit kvalitu a kvantitu výroby jinak jejich reálný důchod oproti nominálnímu důchodu klesne. Důsledkem toho je větší nabídka práce a efektivnější výroba. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je po reálném důchodu druhým nejvíce sledovaným makroekonomickým ukazatelem o stavu ekonomiky. Právě mezi těmito dvěma ekonomickými veličinami je úzká závislost, kterou vyjadřuje Okunův zákon. (Cahlík, 1998)

Jedním z cílů, který patří mezi hlavní cíle většiny států je snižování nezaměstnanosti. Nezaměstnanost je brána za normální a přirozený atribut svobodné společnosti s demokracií a fungujícím tržním mechanismem. Není na ni pohlíženo jako na hrozbu pokud nepřeroste do obrovské míry. Je spojena s trhem práce a její vznik je důsledkem jeho nerovnováhy. Tím je myšlen rozdíl mezi nabídkou a poptávkou práce. (Mareš, 1994)

3.2.1 Definice nezaměstnanosti

Za nezaměstnané osoby se označují osoby patnáctileté a starší, které v daném období splňovaly 3 podmínky:

- nebyly v placeném zaměstnání ani nebyly sebezaměstnané
- hledaly aktivně práci, tím se rozumí, že byly zaregistrovány na úřadu práce nebo v soukromé zprostředkovatelny práce, dále využíváním inzerce, aktivní shánění přímo v podnicích, snaha o založení firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání práce jiným způsobem
- byly připraveny k nástupu do práce, během referenčního období byly k dispozici okamžitě nebo do 14 dnů

Pokud osoby nesplňují jednu ze třech podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří zaměstnaní a nezaměstnaní. (Brčák, Sekerka 2010)

3.2.2 Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost dělíme podle tří kritérií. Podle příčiny vzniku, podle času a podle dobrovolnosti.

3.2.2.1 Podle příčiny vzniku

Frikční nezaměstnanost

Je dána především hledáním práce lidmi, kteří ukončili práci předešlou, pohybem lidí mezi regiony a také lidmi, kteří vstoupili poprvé nebo znovu do pracovní síly neboli ekonomicky aktivního obyvatelstva. Jelikož se většinou jedná o pohyb za lepšími nabídkami práce, chápeme ji jako nezaměstnanost dobrovolnou. Lze ji také považovat za krátkodobou a přechodnou záležitost. Existovala by i tehdy pokud by bylo hospodářství ve stavu plné zaměstnanosti. (Cahlík, 1998)

Strukturální nezaměstnanost

„Strukturální nezaměstnanost nastává, pokud není v souladu profesní či územní struktura nezaměstnaných s profesní či územní strukturou volných míst.“ (Cahlík, 1998)

Je dána neshodou mezi nabídkou a poptávkou na pracovním trhu. Dochází k ní, když roste poptávka po novém druhu práce a klesá poptávka po stávajícím druhu práce. Strukturálního nerovnováhu je možné pozorovat mezi regiony nebo povoláními. Pokud jedno odvětví roste na úkor druhého. Jako příklad lze uvést nedostatek zdravotních sester v osmdesátých letech. Pomalý růst jejich počtu se spojením se stárnutím populace byly příčinami tohoto náhlého nedostatku. Kombinací vysokých reálných mezd, sociálních dávek a daní je velká strukturální nezaměstnanost v evropských zemích v posledním desetiletí. (Cahlík, 1998)

Cyklická nezaměstnanost

„Cyklická nezaměstnanost vzniká tehdy, když poklesne celková poptávka po pracovní síle. S nižšími celkovými výdaji a celkovou produkcí naroste nezaměstnanost prakticky všude.“ (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Objevuje se v hospodářské recesi kvůli nerovnováze agregátní poptávky a nabídky. Čím více klesne produkt, tím více se zvýší nezaměstnanost v celém hospodářství. Snižují se mzdy, tím pádem klesá poptávka po výrobcích a službách a to vede ke snížení jejich nabídky. (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Sezónní nezaměstnanost

Tento typ nezaměstnanosti vyplývá ze sezónní povahy práce v různých oblastech. Odvětví jako zemědělství, stavebnictví a turismus jsou typickými příklady s vysokou sezónní strukturou v zaměstnanosti. Je částí strukturální nezaměstnanosti. (Pearce, 1994)

Technologická nezaměstnanost

„Nové technologie, zaváděné v rostoucí ekonomice, bývají kapitálově náročné, což se projevuje v nižší potřebě vstupu práce a následně pak v rostoucí nezaměstnanosti.“ (Pearce, 1994)

3.2.2.2 Podle času

Krátkodobá nezaměstnanost

Za krátkodobou je nezaměstnanost považována, pokud trvá tři měsíce nebo méně.

Dlouhodobá nezaměstnanost

Jde o typ nezaměstnanosti, kdy osoba není schopna získat zaměstnání z různých důvodů déle než jeden rok. Objevuje se především v určitých sociálních skupinách a přináší problémy jak daným lidem, tak i společnosti. Jde především o kladení nároků na sociální stát. (Mareš, 1994)

3.2.2.3 Podle dobrovolnosti

Dobrovolná nezaměstnanost

Nastává tehdy, pokud je počet volných pracovních míst větší nebo roven počtu nezaměstnaných lidí. Lidé, kteří spadají do skupiny dobrovolně nezaměstnaných, mohou být buďto frikčně nezaměstnaní nebo měnit zaměstnání. Dále může být příčinou to, že upřednostňují studium nebo volný čas právě před prací za určitou mzdu. Lidé z různých důvodů nehodlají pracovat při dané mzdové sazbě a ti z nich, kteří aktivně práci hledají, jsou řazeni mezi nezaměstnané.

Nedobrovolná nezaměstnanost

Při absolutně menším počtu volných míst oproti uchazečům, označujeme nezaměstnanost jako nedobrovolnou. (Klíma, 2006)

Přirozená nezaměstnanost

Když v dlouhém období neovlivňují změny agregátní poptávky produkt ani zaměstnanost, jinak řečeno ekonomika je v dlouhodobé rovnováze nastává přirozená nezaměstnanost. Je to taková míra nezaměstnanosti, při které je skutečná a očekávaná míra inflace shodná. Nedochází tedy k akceleraci nebo deceleraci inflace. (Brčák, Sekerka 2010)

3.2.3 Přirozená míra nezaměstnanosti

"Míra nezaměstnanosti, která vyplývá ze stávající struktury ekonomiky. Determinována je strukturálními a dalšími setrvačnými silami ekonomiky, které nelze potlačit růstem agregátní poptávky." (Pearce, 1994)

Z vertikální Phillipsovy křivky vyplývá, že jakýkoli pokus držet nezaměstnanost pod přirozenou mírou nezaměstnanosti, má za důsledek zrychlenou inflaci.

Zjednodušeně lze za přirozenou míru nezaměstnanosti označit úroveň nezaměstnanosti, při které je zachována plná zaměstnanost. (Pearce, 1994)

3.2.4 Míra nezaměstnanosti nezvyšující inflaci (NAIRU)

„NAIRU znamená nezaměstnanost, která odpovídá stálé úrovni inflace. Na úrovni NAIRU jsou tlaky na cenovou a mzdovou inflaci vyvážené, inflace proto nemá tendenci se

měnit. NAIRU znamená zároveň nejnižší možnou míru nezaměstnanosti, kterou lze udržet bez vzniku dodatečného tlaku na zvýšení inflace.“ (Samuelson, Nordhaus, 2007)

Stav hospodářství lze rozdělit do tří případů, podle myšlenky, na které NAIRU stojí:

- Převis poptávky - Za úplného využití výrobních kapacit a nízké nezaměstnanosti jsou mzdy a ceny ovlivňovány inflací tlačenou poptávkou a to vede k vyšší inflaci.

- Převis nabídky - V recesi s vysokou nezaměstnaností a nevyužitými výrobními kapacitami, prodávají firmy se slevami a nároky na mzdy nejsou tak vysoké. Růst cen a mezd se zmírňuje.

- Vyrovnané tlaky – *„Tlak na zvýšení mezd daný existencí volných pracovních míst se může vyrovnat tlaku na snížení mezd plynoucího z existence nezaměstnanosti. Nedochází k nabídkovým šokům v podobě cen ropy či dalších zdrojů. Ekonomika se nachází v NAIRU a inflace nestoupá ani neklesá.“* (Samuelson, Nordhaus, 2007)

3.2.5 Měření nezaměstnanosti

„Míra nezaměstnanosti se obvykle zjišťuje výběrovým šetřením, při kterém musí dotazovaný odpovědět na řadu relevantních otázek, mimo jiné tedy na to, jestli v případě, že zaměstnání nemá, zaměstnání aktivně shání. Na základě svých odpovědí je pak zařazen do příslušné kategorie – nezaměstnaný, zaměstnaný, mimo pracovní sílu.” (Cahlík, 1998)

Prvním způsobem jak nezaměstnanost vyjádřit je takzvaná **nezaměstnanost absolutní.** Vyjádřením je absolutní počet lidí, kteří jsou bez práce. Nevýhodou je zde především to, že není možné objektivně porovnávat nezaměstnanost s jinými zeměmi či oblastmi. Nedozvíme se z kolika lidí je daný počet nezaměstnaných uveden, proto je toto vyjádření používáno velice málo.

Na rozdíl od toho míra nezaměstnanosti je používána daleko častěji. K jejímu výpočtu je používán tento vzorec:

$$u = \frac{U}{L} \times 100$$

Zdroj: Samuelson, Nordhaus (2007)

u - míra nezaměstnanosti

U - počet lidí bez práce

L – ekonomicky aktivní obyvatelstvo

Míra nezaměstnanosti je vyjadřována v procentech, díky tomu je možné porovnávat její hodnoty i s jinými zeměmi, kraji a oblastmi.

3.2.6 Příčiny nezaměstnanosti

Na příčiny nezaměstnanosti je potřeba nahlížet jako na nejednoznačný problém. Například to, že zavřením továrny přijde společnost o 500 pracovních míst, neznamená, že dotacemi dané továrny skutečně odvracíme nezaměstnanost. V dřívějších socialistických zemích bylo zdůrazňováno, že práci dají každému, ovšem řada míst bylo značně neproduktivních. Skutečně určujícím faktorem je produktivita práce a ne pouze pracovní místa. (Block, 2004)

Nejzávažnější a nejvíc časté příčiny nezaměstnanosti jsou tyto:

- Technický rozvoj, automatizace a robotizace výroby, které mají za důsledek to, že lidé přicházejí o svá pracovní místa, protože jejich práce je nahrazena “stroji”.
- Delší doba pracovního dne má za následek úbytek pracovních míst, stejně jako přesčasová práce.
- Velká zadluženost a tím způsobený úpadek některých společností a podnikatelů. Díky tomu se zmenšuje počet pracovních míst.
- Výsledkem malého hromadění kapitálu je nízká míra investic do rozšiřování výroby. Tím pádem klesá potenciál zvyšování pracovních míst.
- V zemích s vysokou úrovní ekonomické prosperity dochází k tomu, že některé skupiny lidí upřednostňují práci v domácnosti, volný čas, studium nebo jsou

spokojeni s dosaženým důchodem a nemají dále potřebu pracovat. (Horalíková, 2006)

3.2.7 Náklady nezaměstnanosti

Náklady na frikční nezaměstnanost nejsou významné, jde pouze o to nepřijímat nabídku hned na první pozici a počkat na nabídku lepší.

Oproti tomu strukturální nezaměstnanost způsobuje, že řada lidí nedostane pracovní nabídku vůbec žádnou. Zde dochází k tomu, že vznikají soukromé náklady, ztráta příjmu, kvalifikace a důvěry. Z druhého úhlu pohledu vznikají náklady pro společnost, kterými jsou myšleny příspěvky v nezaměstnanosti. Dalšími problémy pro společnost jsou zvyšování zločinnosti, nemocnosti a sebevražednosti. V zájmu státu je, aby tyto veličiny byly váženy při hodnocení rozpočtových výdajů na politiky zaměřené na zmenšování strukturální nezaměstnanosti, stejně jako zlepšování školství a přerozdělovacích programů.

Cyklická nezaměstnanost přináší jednak tytéž náklady jako strukturální nezaměstnanost, ale také má na svědomí z národohospodářského hlediska ztrátu produktu. *„Ne celé náklady recese jsou obsaženy v míře nezaměstnanosti.“* (Cahlík, 1998) Část cyklicky nezaměstnaných jsou i přes svou nechuť zařazeni do skupiny ekonomicky neaktivních, tedy mimo pracovní sílu. Společnost je tak ochuzena o jejich mzdy a daně z příjmu. Dále se v recesi snižuje počet přesčasových hodin a to snižuje důchod, což se neprojeví v míře nezaměstnanosti. Snižování zisků firem je následkem toho, že to jsou peníze, které platí zaměstnance, kteří nejsou zrovna potřeba. Je tomu tak, protože po skončení recese by firmě vznikly nemalé výdaje na školení nových zaměstnanců, které by v recesi propustila.

„Při úvahách o léčbě inflace recesí nemůžeme brát v úvahu pouze ztracený výstup, ale i sociální náklady nezaměstnanosti. Hlavní rozdíl nákladů inflace a nákladů nezaměstnanosti je v tom, že nezaměstnanost udeří pouze na některé rodiny, kdežto náklady inflace jsou v populaci stejnoměrně rozprostřeny. Nezaměstnanost přináší do zasažených rodin tři zla, bídu, nudu a neřest. Všechno toto hovoří pro stabilizační politiku, která by přibližovala skutečnou míru nezaměstnanosti přirozené míře nezaměstnanosti.“ (Cahlík, 1998)

3.3 Phillipsova křivka

Phillipsova křivka je dána vzájemným vztahem mezi inflací a nezaměstnaností. Je užitečným nástrojem pro porozumění inflaci. Základní myšlenkou křivky je to, že pokud je v ekonomice vysoká produkce a nízká nezaměstnanost, tak ceny a mzdy rostou rychleji než normálně. Zaměstnanci a odbory mohou sjednat větší růst mezd jen tehdy, když existuje dostatek volných pracovních míst. Firmy mohou snadněji zvýšit ceny, když jsou vysoké prodeje. Vysoká nezaměstnanost přináší menší inflaci. (Soukup, 2010)

3.3.1 Původní mzdová Phillipsova křivka

Původní mzdová Phillipsova křivka ukazuje, že se vyskytuje souvislost mezi vývojem nominálních mzdových sazeb a mírou nezaměstnanosti. Sledováním A. W. Phillips zjistil, že při růstu mzdových sazeb byla míra nezaměstnanosti menší a obráceně, když mzdové sazby klesaly, byla nezaměstnanost vyšší. Odvodil tedy, že mezi mírou změny nominálních sazeb mezd a nezaměstnaností je negativní substituční vztah. Tento vztah je interpretován jako původní mzdová Phillipsova křivka. (Soukup, 2010)

Graf č. 4: Původní Phillipsova křivka

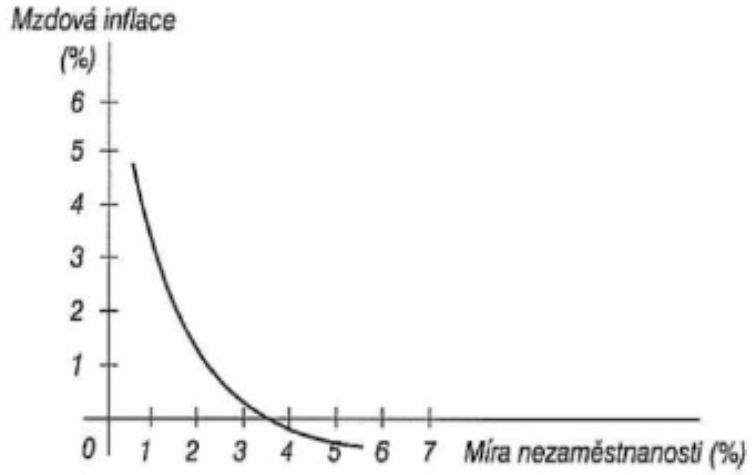

Zdroj: W. Phillips (1958)

Svislá osa znázorňuje tempo růstu nominálních mzdových sazeb a vodorovná míru nezaměstnanosti. Průsečík křivky s vodorovnou osou je pokládán za přijatelnou míru nezaměstnanosti.

3.3.2 Modifikovaná Phillipsova křivka

„P. A. Samuelson a R. M. Solow nahradili v původní mzdové Phillipsově křivce míru růstu nominálních peněžních mezd, tj. míru mzdové inflace, mírou růstu agregátní cenové hladiny, tj. mírou cenové inflace. Výsledkem je modifikovaná, resp. cenově inflační verze Phillipsovi křivky, která vyjadřuje vztah mezi mírou růstu inflace (cenové hladiny) a mírou nezaměstnanosti.“ (Brčák, Sekerka, 2010)

Graf č. 5: Modifikovaná Phillipsova křivka

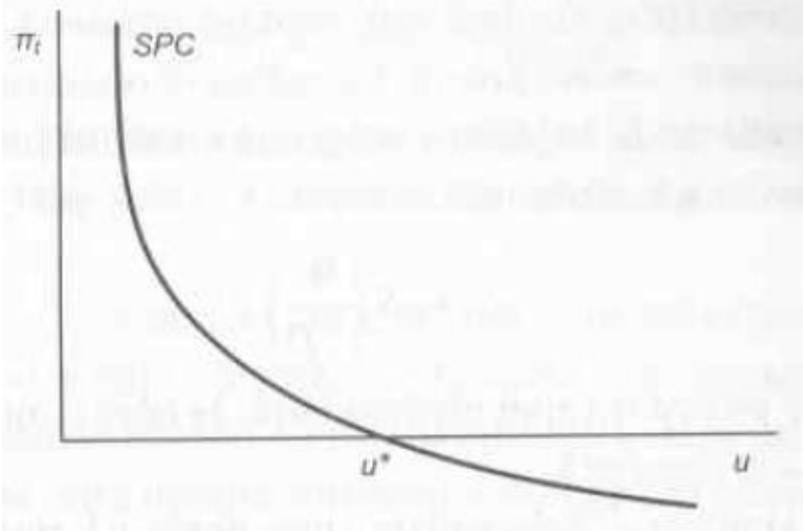

Zdroj: Brčák, Sekerka (2010)

Na svislé ose je míra inflace. Na vodorovné ose je míra nezaměstnanosti. Z grafu vyplývá, že pokud je nízká míra nezaměstnanosti, tak je cenová hladina vysoká a opačně. V průsečíku křivky a vodorovné osy je stav, který je nazýván přirozenou mírou nezaměstnanosti a je zde nulová inflace.

3.3.3 Krátkodobá Phillipsova křivka

V krátkém období je možné měnit nástroji fiskální a monetární politiky produkci a zaměstnanost. Může být zvýšena agregátní poptávka a dojde k tomu, že se sníží míra nezaměstnanosti a zvýší míra inflace. Naopak mohou tvůrci hospodářské politiky snížit agregátní poptávku, což má za následek zvýšení nezaměstnanosti a snížení inflace. Tato substituce nezaměstnanosti a inflace, jež zahrnuje rozšířená Phillipsova křivka, je označována jako krátkodobá Phillipsova křivka. (Brčák, Sekerka, 2010)

Graf č. 6: Krátkodobá Phillipsova křivka

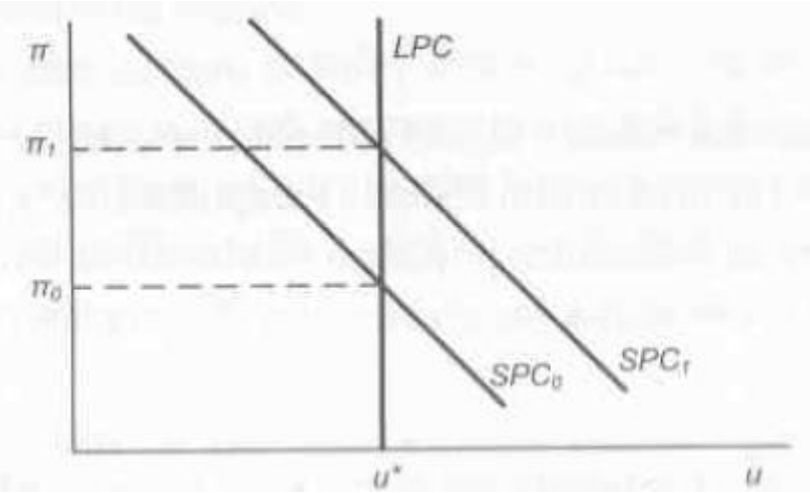

Zdroj: Brčák, Sekerka (2010)

Na svislé ose se nachází míra inflace a na ose vodorovné míra nezaměstnanosti. *LPC* značí dlouhodobou Phillipsovu křivku.

„Phillipsova křivka závisí na míře očekávané inflace. Podél dané krátkodobé Phillipsovy křivky je míra očekávané inflace konstantní. Krátkodobá Phillipsova křivka SPC_0 má nižší míru očekávané inflace než krátkodobá Phillipsova křivka SPC_1, jež obsahuje vyšší míru očekávané inflace. Substituce mezi inflací a nezaměstnaností však trvá krátkou dobu. Subjekty přizpůsobují očekávanou míru inflace (v přítomném období) míře inflace v minulém období. Očekávaná inflace se tedy vždy nakonec přizpůsobí jakékoliv úrovni skutečné inflace, kterou tvůrci hospodářské politiky zvolí pro kontrolu pohybu agregátní poptávky. Nezaměstnanost se také nakonec vrátí na svoji přirozenou míru, a produkt se vrátí na úroveň potenciálního produktu.“ (Brčák, Sekerka, 2010)

3.3.4 Dlouhodobá Phillipsova křivka

Pro dlouhé období neexistuje záměna mezi inflací a nezaměstnaností. Tyto dvě veličiny se v dlouhém období vzájemně neovlivňují. Platí zde, že při jakékoli míře inflace je míra nezaměstnanosti zároveň přirozenou mírou nezaměstnanosti. (Brčák, Sekerka, 2010)

Graf č. 7: Dlouhodobá Phillipsova křivka

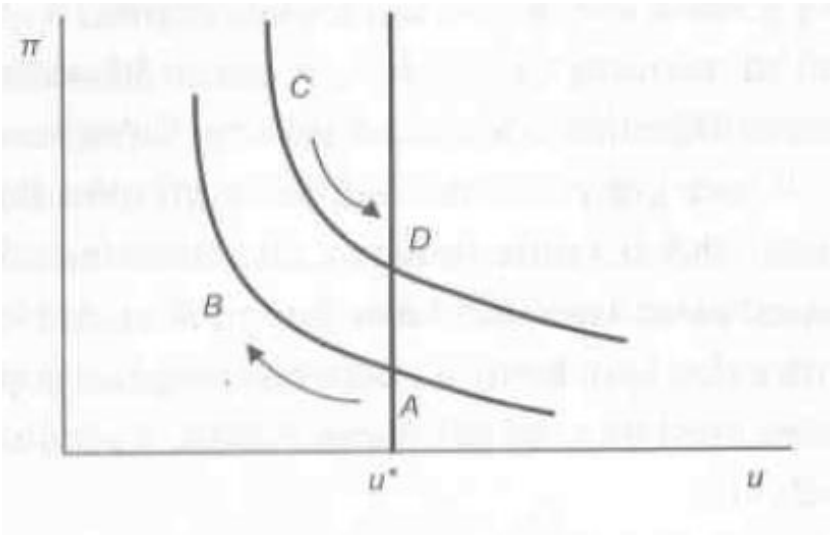

Zdroj: (Brčák, Sekerka, 2010)

Svislá osa znázorňuje míru inflace, vodorovná míru nezaměstnanosti.

„1. V bodě A je míra nezaměstnanosti na přirozené úrovni. Skutečná i setrvačná míra inflace jsou stabilní.

2. Vláda svou expanzivní politikou sníží míru nezaměstnanosti pod její přirozenou míru za cenu zvýšení míry skutečné inflace. Posune se tedy po krátkodobé Phillipsově křivce z A do B.

3. Zvýšení skutečné míry inflace vyvolá růst setrvačné inflace. Dojde k posunu krátkodobé Phillipsovy křivky vzhůru. Každé míře nezaměstnanosti nyní odpovídá vyšší míra inflace.

4. Pokud by státní orgány udržovaly nezaměstnanost pod její přirozenou mírou, Phillipsova křivka by se posouvala neustále vzhůru a inflace by se zrychlovala.

5. Po určité době musí vláda přejít k restriktivní politice. Nezaměstnanost se vrátí ke své přirozené míře, avšak při vyšší míře inflace. Posuneme se po nové krátkodobé křivce z bodu C do bodu D (návrat do bodu B nenastane, protože míra setrvačné inflace zůstává vyšší).“ (Brčák, Sekerka, 2010)

4 Analytická část

4.1 Vývoj inflace v ČR v letech 2004 – 2014

Míra inflace vyjádřená přírůstkem **průměrného ročního indexu** spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců.

Tato míra inflace je vhodná při úpravách nebo posuzování průměrných veličin. Bere se v úvahu zejména při propočtech reálných mezd, důchodů apod. (ČSÚ, Inflace – Druhy, definice, tabulky, 2015 [online])

Graf č. 8: Vývoj míry inflace v letech 2004 – 2014

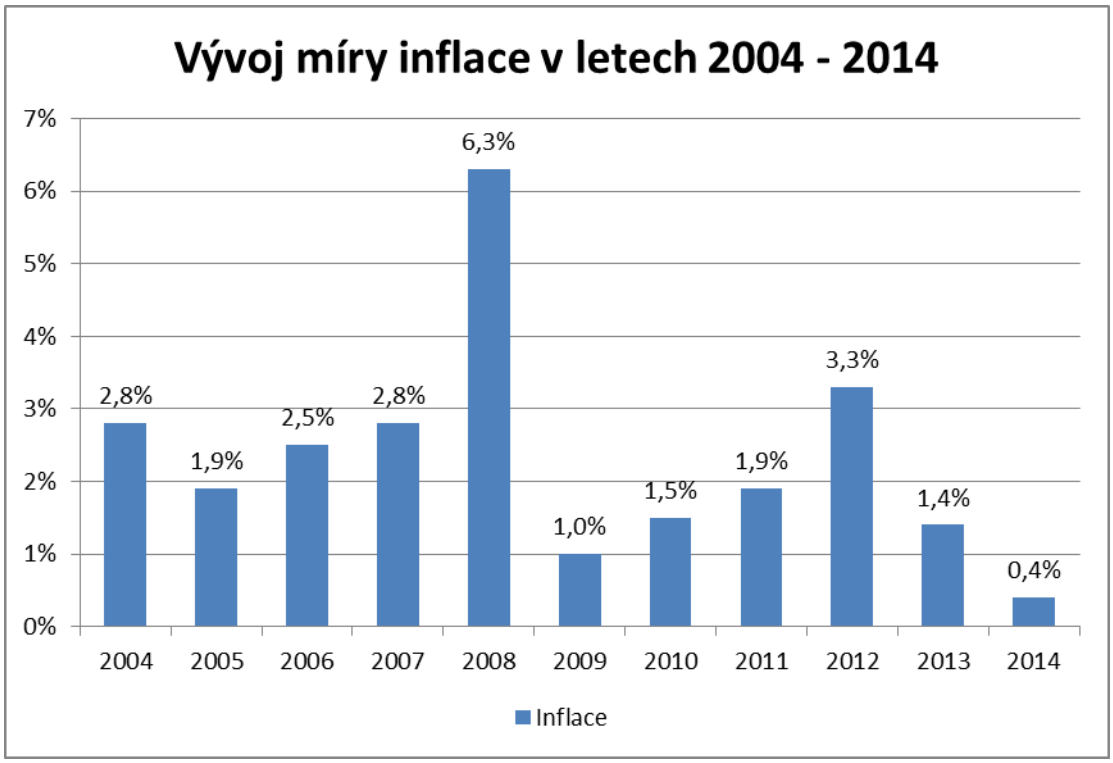

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

Během let 2004 až 2014 se průměrná míra inflace pohybovala v rozmezí necelých 6%. Tyto změny byly způsobeny různými vlivy a změnami v ekonomice.

Míra inflace v roce **2004** dosáhla **2,8%**, na rozdíl od předešlého roku kdy byla míra inflace skoro nulová. Spotřebitelské ceny v roce 2004 byly ovlivněny hlavně zvýšením

DPH a spotřebních daní v lednu 2004 a oboustranné změny DPH u služeb a zboží v květnu 2004. V lednu došlo ke zvýšení sazby DPH z 5 % na 22 % především u veřejných telekomunikačních služeb a zvýšili se spotřební daně pohonných hmot, lihovin a tabákových výrobků. Další modifikace DPH s účinností od 1. května 2004 se zakládala na zvýšení z 5 % na 19 % u skupiny služeb. (Seminarky.cz, Vývoj inflace, její základní tendence po vzniku ČR, srovnání se státy Eurozóny a V4, 2006 [online])

Pro ekonomiku v ČR jsou pro rok **2005** charakteristické příznivé tendence. Nejpodstatnější byla akcelerace růstu hrubého domácího produktu na 6%. Cenová hladina se ustálila na malém stupni, což dokazuje vývoj míry inflace. Hodnota inflace byla třetí nejnižší od roku 1990 o velikosti **1,9 %**. Nákladové tlaky na zvětšování cen byly nízké a kvapný hospodářský růst nepůsobil na cenovou úroveň negativně. Pomohl tomu také mírnější mzdový vývoj, zejména kvůli snahám exportních firem o udržení konkurenceschopnosti. (Vašíčková, Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO v roce 2005 [online])

V roce **2006** vzrostlo tempo růstu hrubého domácího produktu o 0,1% na 6,1%. Hlavní příčinou hospodářského růstu byla domácí poptávka. Růst míry inflace pokračoval v růstu až do konce 3. čtvrtletí a to i navzdory posilování kurzu koruny, který působil jako protiváha inflačnímu růstu. V září roku 2006 dosáhla míra inflace 2,8%. Avšak průměrná míra inflace za rok 2006 byla **2,6%**. (Vašíčková, Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO v roce 2006 [online])

Roku **2007** dosáhla průměrná míra inflace hodnoty **2,8%**. Míra inflace od ledna 2007 klesala a v září byla na úrovni 2%, v posledních třech měsících roku přinesly velké zvýšení inflace zejména kvůli prudkému růstu cen potravin.

Z rozkladu meziročního přírůstku spotřebitelských cen v roce 2007 vyplývá, že za zvětšení cenové hladiny v roce 2007 o 2,8 % se nejvíce podílí:

- ceny v oddílech potraviny a nealkoholické nápoje, alkoholické nápoje a tabák, bydlení
- ceny z oddílu stravování a ubytování
- ceny v oddílech zdraví a ostatní zboží a služby

(ČSÚ, Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí a v roce 2007, 2008 [online])

Průměrná míra inflace byla v roce **2008 6,3%**, tato hodnota je o hodně vyšší než v roce 2007, tehdy byla 2,8%. Jde o největší průměrnou roční míru inflace v posledním

desetiletí. Míra inflace měla od ledna roku 2008 rostoucí charakter, vyjma posledních dvou měsíců roku 2008. Tento vývoj byl ovlivněn řadou podnětů, což byl především citelný nárůst cen potravin, zvednutí sazby DPH z 5 % na 9 % u některého zboží a služeb, zvětšení spotřební daně u tabákových výrobků, vyšší ceny energií, regulovaného nájemného a zavedení regulačních poplatků ve zdravotnictví.

Z analýzy meziročního přírůstku spotřebitelských cen v roce 2008 vyplývá, že za zvětšení cenové hladiny v roce 2008 o 6,3 % mají největší podíl:

- ceny bydlení
- na druhém místě ceny potravin a nealkoholických nápojů
- ceny v oddíle alkoholické nápoje a tabák
- ceny v oddíle stravování a ubytování
- ceny v oddílech doprava a ostatní zboží a služby
- ceny v oddíle rekreace a kultura
- tyto dva oddíly - odívání a obuv, pošty a telekomunikace cenovou hladinu snižovaly

(ČSÚ, Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí a v roce 2008, 2009 [online])

V roce 2009 měla průměrná míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen hodnotu **1,0 %**, což je veliký rozdíl oproti roku 2008, kdy byla 6,3 %. Když opomineme rok 2003, kdy byla míra inflace pouze 0,1% byla to druhá nejnižší průměrná roční míra inflace od roku 1989. Tento vývoj byl ovlivněn mnoha faktory jako snížení cen potravin a nealkoholických nápojů o 3,9 %. Pokles cen pohonných hmot o 11,8 %

a automobilů o 9,2 %. Tržní ceny se snížily celkem o 0,7 % a naopak regulované ceny se zvýšily o 8,1 %. (ČSÚ, Indexy spotřebitelských cen – inflace – prosinec 2009, 2010 [online])

Pro rok 2010 byla hodnota průměrné míry inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ve výši **1,5 %.** Od listopadu do prosince byl zaznamenán největší meziměsíční růst spotřebitelských cen ve výši 0,5%. Když pomineme rok 2003, byla třetí nejnižší mírou inflace od roku 1989. (ČSÚ, Indexy spotřebitelských cen – inflace – prosinec 2010, 2011 [online])

Vzhledem k nastavenému inflačnímu cíli z roku 2010 se během roku 2011 nacházela inflace poblíž pásma stanoveného ČNB. Koncem roku 2011 narostla inflace nad

úroveň 2%. To bylo způsobeno částečným promítnutím zvýšení sazby DPH, které bylo naplánováno na začátek roku 2012. Průměrná míra inflace za rok **2011** byla **1,9%**. (ČNB, Výroční zpráva 2011, 2012 [online])

V roce **2012** byla průměrná míra inflace **3,3%**. Tato hodnota byla nejvyšší za poslední 4 roky. Největší podíl na nárůstu má měsíc leden, kdy se spotřebitelské ceny zvýšily meziměsíčně o 1,8% a meziročně se hodnota změnila z 2,4% na 3,5% v prosinci 2011. Vzhledem k vývoji cen potravin, pohonným hmot a bydlení se meziroční růst držel okolo lednové hodnoty. Koncem roku 2012 zásluhou těch samých položek došlo k silnému zpomalení růstu cen. Lednový vývoj cen byl určen především zvýšením DPH z 10% na 14% a podle propočtů ČSÚ prezentoval navýšení o 1%. (ČSÚ, Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2012 a v roce 2012, 2013 [online])

Průměrná míra inflace v roce **2013** se snížila na **1,4 %**, což je oproti roku 2012 méně než polovina a zároveň nejméně od roku 2009. Vývoj inflace v roce 2013 byl ovlivněn zejména lednovým děním. Vzrostly spotřebitelské ceny meziměsíčně o 1,3 %, což bylo méně než v lednu 2012. To mělo za následek zpomalení meziročního růstu cen v lednu 2013 na 1,9 % z 2,4 % v prosinci 2012. Zpomalování meziročního růstu cen nepřestávalo ani v příštích měsících roku 2013 a mělo v různé míře vliv téměř na všechny oddíly spotřebního koše. Vývoj cen v lednu 2013 byl ovlivněn zvednutím úrovně základní i snížené sazby DPH o 1%. (ČSÚ, Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2013 a v roce 2013, 2014 [online])

Hodnota průměrné míry inflace v roce **2014** došla na **0,4 %,** to je o 1% méně než v roce 2013. Zároveň je to nejmenší hodnota od roku 2003. Na vývoj inflace v roce 2014 měl největší vliv opět měsíc leden, v tomto měsíci vzrostly spotřebitelské ceny meziměsíčně pouze o 0,1 %. Byl to nejmenší lednový nárůst spotřebitelských cen od roku 1993. To mělo za následek zvolnění meziročního růstu cen v lednu 2014 ze 1,4% na 0,2% v prosinci 2013. V tomto zpomalení hrál velkou roli pokles cen v oddílech bydlení a zdraví v konsekvenci snížení cen energií a zrušení regulačního poplatku za pobyt v nemocnici. U většiny zbylých oddílů spotřebního koše se cenový růst zpomalil. V první polovině roku 2014 se projevily především nízké hodnoty úhrnného meziročního růstu cen a mírné zrychlení začalo s výjimkou prosince od července 2014. (ČSÚ, Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2014 a v roce 2014, 2015 [online])

4.2 Vývoj nezaměstnanosti v ČR v letech 2004 – 2014

Vývoj nezaměstnanosti v ČR v letech 2004 až do roku 2014 se pohyboval v rozmezí 3,9%, což je znázorněno v grafu č. 9. Hodnota nezaměstnanosti z roku 2014 je orientační z toho důvodu, že hodnota za 4. čtvrtletí roku 2014 je pouze předběžná, ovšem od konečné hodnoty se bude lišit jen velmi málo.

Graf č. 9: Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2004 - 2014

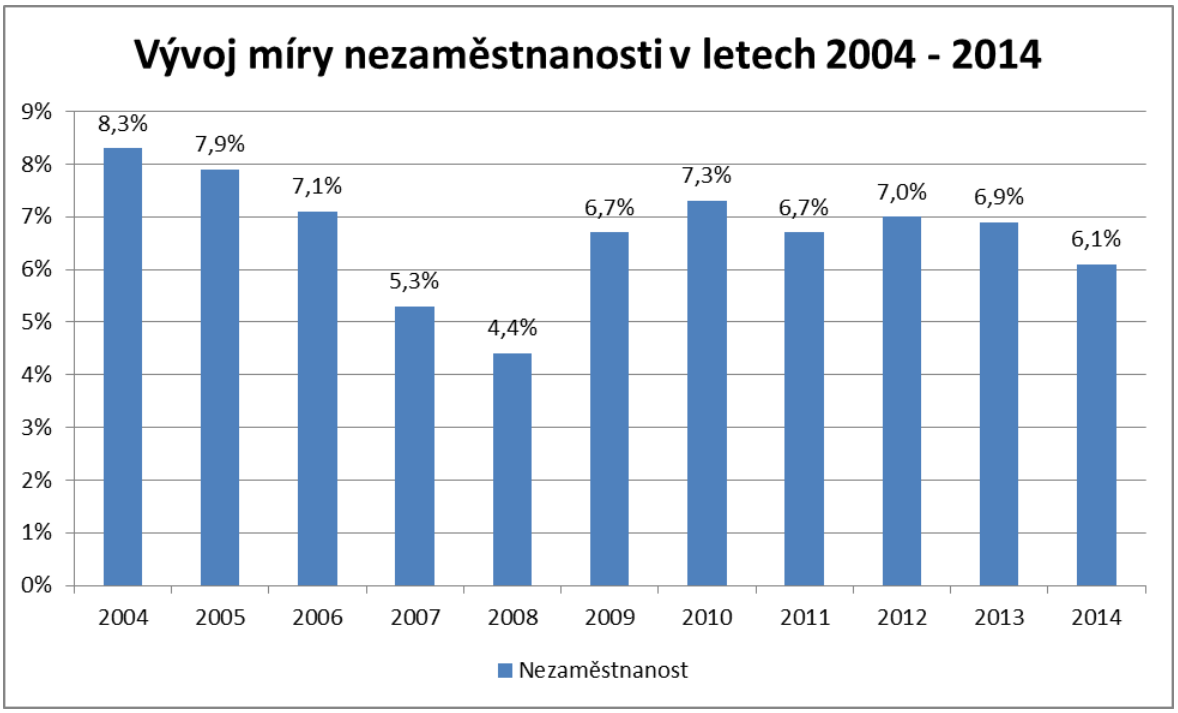

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z ČSÚ

V roce **2004** byla obecná míra nezaměstnanosti v ČR **8,3%**. Rok 2004 se dá považovat za zlomový, protože ČR vstoupila do Evropské unie. To mělo za následek větší možnosti pohybu zboží přes hranice a tím pádem se dostaly tuzemské firmy ve velké míře na cizí trhy. Jejich efektivita byla tak velká, že jim v tom nezabránila ani posilující koruna. Zvýšil se tedy počet pracovních míst a nezaměstnanost klesala.

Dalším problémem na trhu práce byly sociální podmínky, nastavené tak, že umožňovaly mnoha Čechům zůstávat bez práce a na tyto pracovní místa byli obsazováni cizinci. Zahraniční investoři, kteří měli od státu dotovaná místa, v rámci politiky snižování nezaměstnanosti tak začali hojně zaměstnávat dělníky ze Slovenska, Polska a dalších zemí. To mělo za následek, že počet cizinců zaměstnaných v ČR, který se pohyboval dlouhodobě

okolo sto tisíc, se od roku **2005** téměř zdvojnásobil. (Lacina, Desetileté ohlédnutí za nezaměstnaností v ČR, 2007 [online])

Obecná míra nezaměstnanosti v průměru dosáhla na hodnotu **5,3 %** za rok **2007.** V roce 2006 to bylo o 1,8% méně. Hlavní příčinou tohoto poklesu byly především průmyslové podniky. Nové továrny rozjížděly svůj provoz a vznikala nová pracovní místa. Nabídka volných pracovních míst se zvyšovala také z důvodu, že zaměstnavatelé více dodržovali oznamovací povinnost podle zákona o zaměstnanosti. Také se zvětšil počet zaměstnavatelů, kteří volná místa zadávají sami na portále MPSV. Během roku 2007 bylo na ÚP nahlášeno téměř půl milionu nových nebo nově otevřených pracovních míst. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2007, 2008 [online])

Obecná míra nezaměstnanosti za rok 2007 má hodnotu **4,4 %**, oproti roku 2007 se snížila o 0,9%. Hospodářský útlum v průmyslovém odvětví se odrazil především na mužské části obyvatelstva. Počet mužů bez zaměstnání se zvýšil o více jak 11 tisíc. Počet žen, které se nově přihlásily na ÚP byl vyšší pouze o přibližně 8 tisíc. Koncem roku 2008 bylo na trhu práce hlášeno přes 90 tisíc volných pracovních míst, což bylo o zhruba 50 tisíc méně než v předešlém roce 2007. Díky snížení počtu volných pracovních míst a zvýšení počtu uchazečů o práci narostl nesoulad mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce. Počet lidí bez práce připadajících na 1 volné pracovní místo se zvětšil z hodnoty 2,5 z předešlého roku na 3,9 v prosinci roku 2008. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2008, 2009 [online])

Obecná míra nezaměstnanosti se roku **2009** zvýšila o 0,6% na **7,4%.** Konec roku 2008 a rok 2009 byl velmi ovlivněn celosvětovou hospodářskou krizí. Nebylo dostatek zakázek a tak docházelo k propouštění zaměstnanců. Nejprve se tak dělo především v automobilovém průmyslu, poté u jejich subdodavatelských firem. Dále přišly na řadu i subjekty ze sklářského průmyslu a další. Vliv světové hospodářské krize přetrval i do prvních měsíců roku 2010, kdy v lednu vzrostla míra registrované nezaměstnanosti z prosincových 9,2% na 9,8% a v únoru dosáhla na hodnotu 9,9%. Tyto hodnoty byly největší od roku 2004. Během jara začala nezaměstnanost výrazně klesat. V druhé polovině roku opět mírně narostla z důvodu nástupu čerstvých absolventů na trh práce. K radikálnímu nárůstu došlo na konci roku díky sezonním vlivům a kvůli změně legislativy. Došlo k zpřísněním podmínek na podporu v nezaměstnanosti uchazečům, kteří bez

vážného důvodu ukončili pracovní poměr se zaměstnavatelem. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010, 2011 [online])

Hodnota obecné míry nezaměstnanosti v roce **2011** poklesla o 0,6%. Její průměrná hodnota byla **6,7%**. Na konci roku byl počet uchazečů o zaměstnání ve výši zhruba 508 tisíc a meziročně byl menší o 53,1 tis. Projevem zlepšené ekonomické situace byl pozvolný nárůst počtu volných pracovních míst až do konce léta, ve 4. čtvrtletí došlo k mírnému poklesu jejich počtu. V prosinci roku **2011** bylo na trhu práce v ČR 35,8 tis. volných pracovních míst, což bylo o 5 tisíc více než v prosinci 2010. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011, 2012 [online])

Obecná míra nezaměstnanosti byla v roce **2012** v průměru ve výši **7,0%**, tzn. že oproti roku 2011 vzrostla o 0,3%. Byl zaznamenán mírný pokles uchazečů o zaměstnání a to o 3,4 tisíce na 504,4 tis. Vzhledem k poklesu volných pracovních míst a nárůstu uchazečů o zaměstnání vzrostl nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Díky těmto okolnostem se počet uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 volné pracovní místo v prosinci meziročně zvětšil z 14,2 na 15,6. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2012 [online])

Důsledkem pokračující recese v roce 2013 bylo, že se nadále zvyšovala registrovaná nezaměstnanost. V roce **2013** byla její průměrná hodnota **6,9%**, takže klesla oproti předešlému roku o 0,1%. Vyvíjení počtu pracovních míst bylo podobné jako v letech 2010 – 2012. Díky rostoucímu počtu uchazečů o práci a stagnujícímu počtu volných pracovních míst se opět zvětšila převaha nabídky proti poptávce na trhu práce. Toto vedlo ke zvýšení hodnoty ukazatele počtu uchazečů o práci na 1 volné pracovní místo z 12,6 (2012) na 14,5 za rok 2013. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2013, 2014 [online])

V roce **2014** byla míra nezaměstnanosti na úrovni **6,1%**. Tato hodnota je pouze orientační, protože údaje za poslední čtvrtletí roku 2014 jsou pouze předběžné. V prvním pololetí roku 2014 se počty volných pracovních míst souvisle zvyšovaly, ale razantnost narůstu byla oproti roku předešlému větší. Přetrvávala větší nabídka než poptávka na trhu práce, protože byl zaznamenán pouze malý přírůstek volných pracovních míst. Počet lidí ucházejících se o práci na 1 volné pracovní místo byl 14,2. (MPSV, Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2014, 2015 [online])

Graf č. 10: Vývoj nezaměstnanosti mužů a žen v letech 2004 - 2014

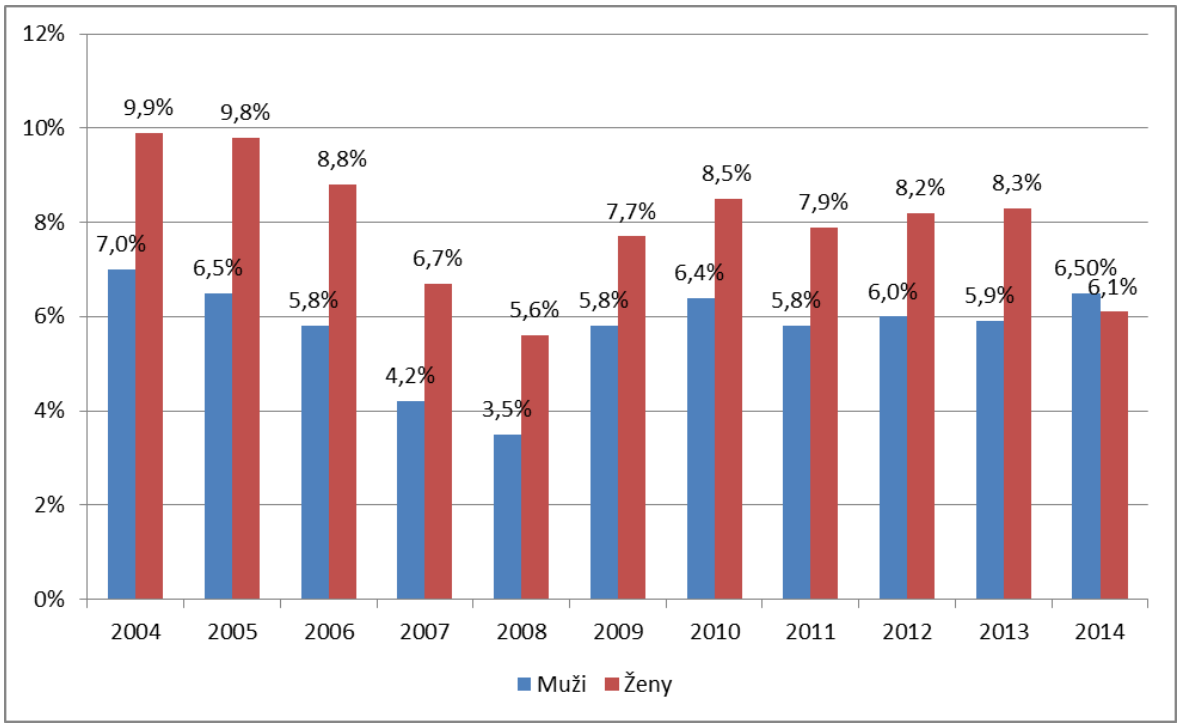

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Na grafu č. 10 lze pozorovat rozdílný vývoj nezaměstnanosti mužů a žen v letech od roku 2004 až do roku 2014. Napříč desetiletím je nezaměstnanost žen vždy vyšší až do roku 2014, kdy je tomu naopak.

4.3 Vývoj Phillipsovy křivky v ČR v letech 2004 – 2014

V následující kapitole se bude bakalářská práce zabývat vývojem Phillipsovy křivky v ČR v letech 2004 – 2014.

Graf č. 11: Vývoj Phillipsovy křivky v letech 2004 - 2014

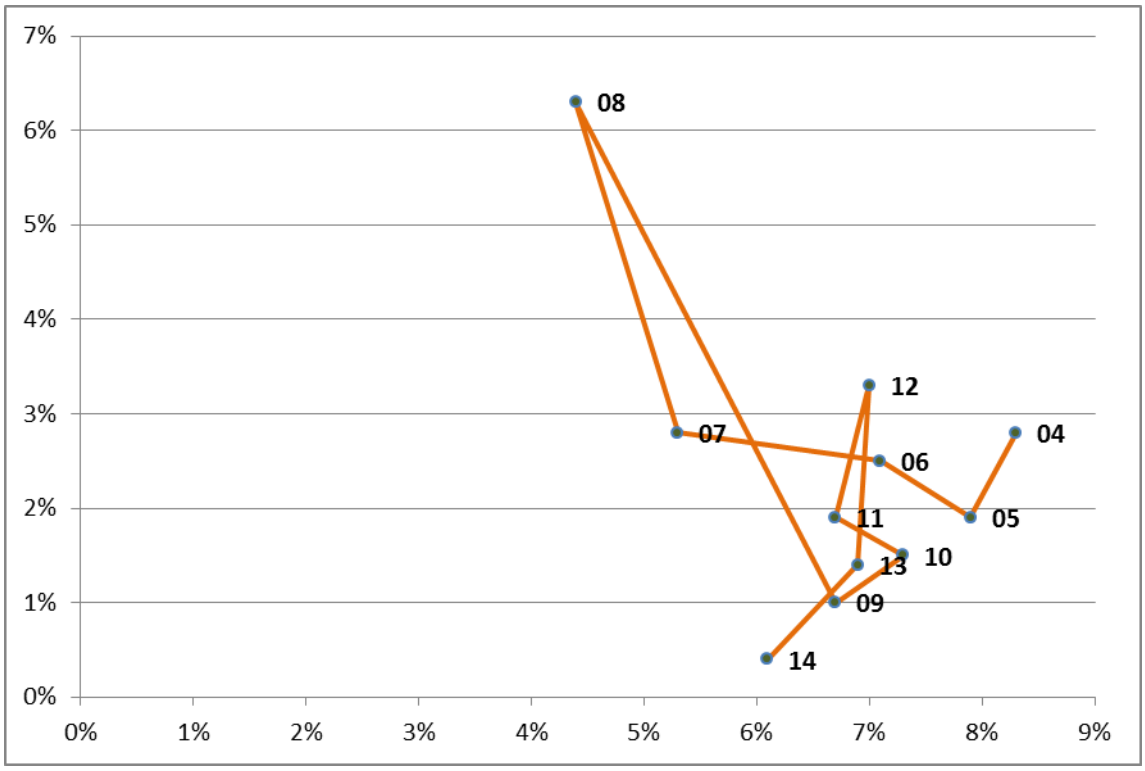

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Svislá osa znázorňuje míru inflace v daných letech v procentech. Vodorovná osa značí míru nezaměstnanosti v procentech. Body na křivce jsou popsány zkratkou daného roku 04 – 14 pro každý rok 2004 – 2014.

Bod roku **2004** je na křivce úplně vpravo, je tomu tak proto, že v daném roce byla v ČR největší míra nezaměstnanosti zejména kvůli benevolentně nastaveným sociálním podmínkám.

Bod pro rok **2005** se nachází níže a vice vlevo, protože už v tomto období klesala nezaměstnanost i míra inflace. Hlavním důvodem bylo to, že ČR vstoupila do Evropské unie a došlo k mnoha změnám. Otevřely se nové příležitosti pro domácí firmy a tím pádem vznikla nová pracovní místa a ekonomika ČR se dala do pohybu.

V roce **2006** byla míra nezaměstnanosti o necelé procento nižší, ale inflace vzrostla. Bylo tomu tak i přesto, že kurz koruny sílil a působil tak jako protiváha na růst cenové hladiny.

Bod pro rok **2007** je oproti 3 předešlým letem posunut dost vpravo. Podle osy o necelá 2%. Z toho lze vyčíst, že míra nezaměstnanosti se razantně zmenšila, ale naopak

míra inflace nepatrně vzrostla. Za zmenšení míry inflace mohlo především to, že vznikly nové podniky a tím pádem i nová pracovní místa. Za růst inflace v daném roce mohlo především zvýšení cen potravin, tabákových a alkoholových produktů a v neposlední řadě zvýšení cen bydlení.

Pokles nezaměstnanosti v roce **2008** posunul bod *08* na Phillipsově křivce úplně doleva. Ovšem mnohem markantnější je nárůst inflace, která dosáhla 6,3% a tím pádem je bod *08* na křivce nejvýše a to s dost velkým odstupem od ostatních bodů. Za to může hlavně hodně citelné zdražení potravin, zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků, zvýšení DPH z 5% na 9% u některých služeb a zboží a také zdražení energií.

Bod *09*, který reprezentuje rok **2009,** se nachází na křivce více vpravo a oproti bodu *08* o dost níže. Protože toho roku došlo k prudkému poklesu míry inflace a ke zvýšení míry nezaměstnanosti

Rok **2010**, který je představován bodem *10* nachází více nahoře a vpravo, protože tento rok vzrostla průměrná míra inflace i průměrná míra nezaměstnanosti.

V roce **2011** vzrostla míra inflace, ale klesla míra nezaměstnanosti, proto je bod *11* vlevo a více nahoře než bod *10.*

Pro rok **2012** se bod *12* nachází více vpravo a více nahoře oproti předchozí pozici, protože se zvětšila míra nezaměstnanosti a vzrostla i míra inflace.

Pozice bodu *13*, který reprezentuje rok **2013** je posunuta o necelá 2% dolů po ose, která znázorňuje míru inflace.

Poslední bod *14,* je z celé křivky úplně nejníž, protože v roce **2014** byla nejnižší průměrná míra inflace. Bylo to vyvoláno především snížením cen v oddílech bydlení a zdraví, protože byly sníženy ceny energií a také zrušen regulačního poplatek za pobyt v nemocnici.

Graf č. 12: Phillipsova křivka muži

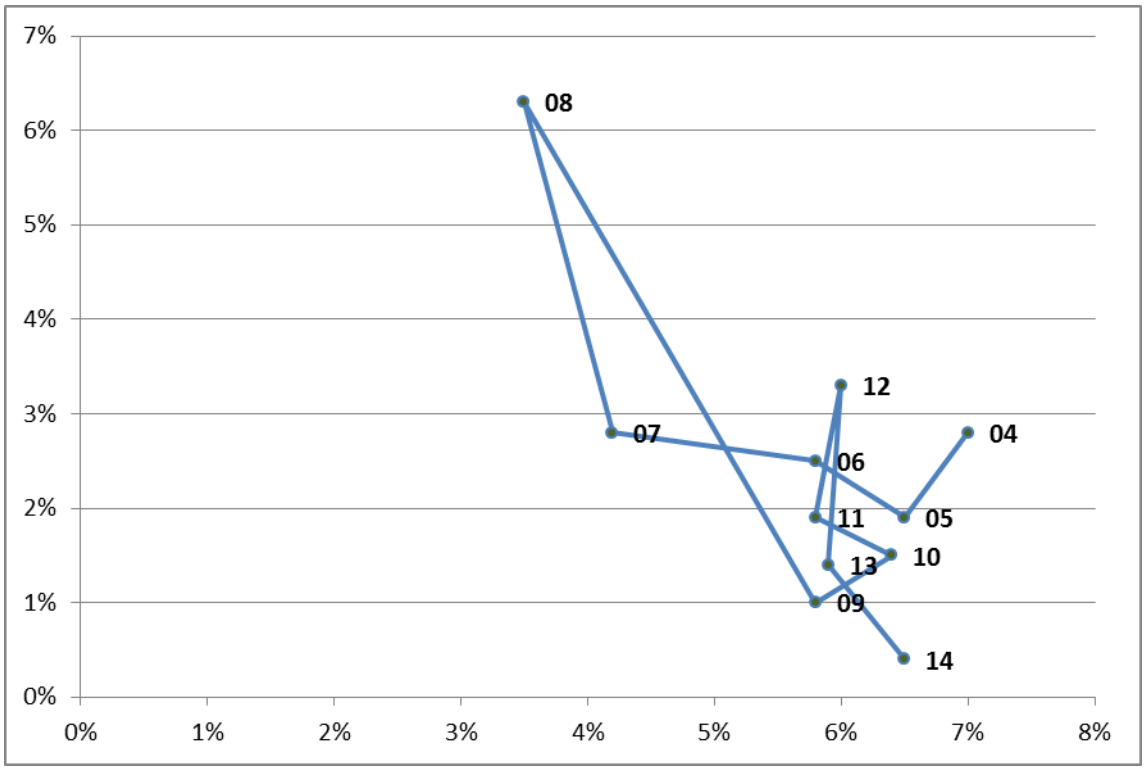

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Graf č. 12 znázorňuje Phillipsovu křivku, která bere v úvahu pouze mužskou část obyvatel ČR. Na první pohled je podobná křivce, která popisuje vztah míry inflace a míry nezaměstnanosti pro celé obyvatelstvo ČR, ale při bližším zkoumání zjistíme, že se liší více než nepatrně. Stejně jako u předešlého grafu představuje svislá osa míru inflace a osa vodorovná osa míru nezaměstnanosti. Dané body *04 – 14* zastupují roky 2004 – 2014. Podobně jako na Phillipsově křivce společné pro obě části obyvatel, jak mužské tak i ženské je výrazně mimo křivku bod *08*. Podobnou hodnotou míry nezaměstnanosti je charakterizován bod *07*, ovšem s tím rozdílem, že míra inflace je výrazně nižší. Bod *14* má nejnižší míru inflace ze všech ostatních bodů, které zastupují dané roky, i přesto, že míra nezaměstnanosti pro bod *14* není nejvyšší.

Graf č. 13: Phillipsova křivka ženy

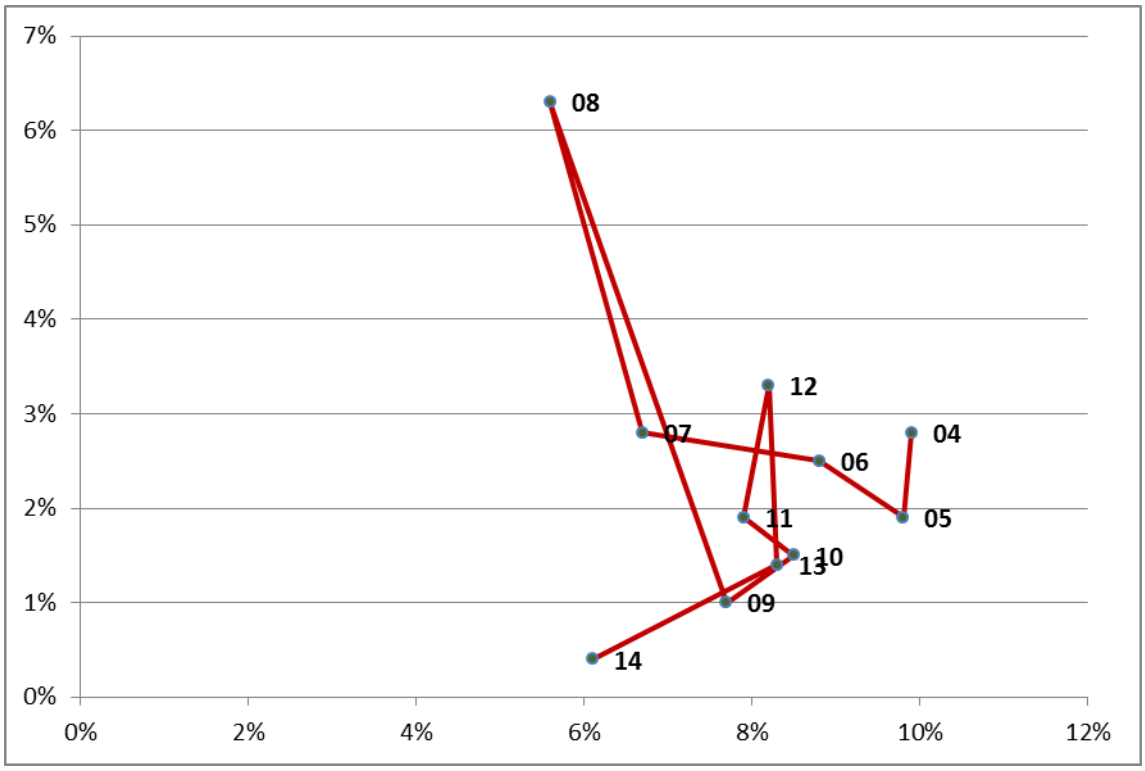

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Graf č. 13 znázorňuje Phillipsovu křivku, která bere v úvahu pouze ženskou část obyvatel ČR. Podobně jako v grafu č. 12 je bod *08* oproti ostatním bodům velice vzdálený, rozdíl je v tom, že pro ženskou část obyvatelstva byla v roce 2008 míra nezaměstnanosti přibližně 6%. Jelikož se v grafech č. 12 a č. 13 mění pouze míra nezaměstnanosti, dochází k posunu pouze po vodorovné ose, která znázorňuje právě míru nezaměstnanosti v daných letech. Dalším bodem, který se výrazně liší svojí pozicí, na rozdíl od grafu č. 12 je bod *14*. Zatímco v předešlém grafu je tento bod orientován převážně mezi napravo křivky vzhledem k ostatním bodům, na grafu č. 13 je téměř úplně nalevo. Je to důsledkem rozdílné nezaměstnanosti mužů a žen v roce 2014. Zatímco v letech 2004 až 2013 byla vždy míra nezaměstnanosti u žen vyšší než u mužů, v roce 2014 tomu bylo naopak.

5. Závěr

Podkladem pro dosažení cíle byly teoretické poznatky definované v první části bakalářské práce. Byly vymezeny problémy inflace, nezaměstnanosti a Phillipsovy křivky. Práce se zde zabývala definicemi, druhy, měřením, příčinami a důsledky inflace i nezaměstnanosti. Hlavním rozdílem mezi inflací a nezaměstnaností je ten, že zatímco nezaměstnanost se dotýká pouze určitých rodin a skupin obyvatelstva, negativní důsledky inflace ovlivňují veskrze celou populaci. Dále byly v této části popsány jednotlivé koncepce Phillipsovy křivky.

Poznatky z teoretické části byly využity v části praktické pro analýzu a popsání vývoje míry inflace a míry nezaměstnanosti v České republice v letech 2004 až 2014. Za užití dat nejčastěji z Českého statistického úřadu a výročních zpráv České národní banky byly sestaveny grafy vývoje míry inflace a míry nezaměstnanosti v daném období v České republice a byly určeny determinanty, které v jednotlivých letech nejvíce ovlivnily vývoj těchto makroekonomických ukazatelů.

Za užití získaných dat a sestavených grafů byly vytvořeny bodové grafy charakterizující Phillipsovu křivku v České republice ve zkoumaném období. Výsledky dokazují, že největší vliv na vývoj křivky v daném období měla především světová hospodářská krize v roce 2008. Phillipsova křivka také odráží legislativní změny v České republice a záměry tvůrců hospodářské politiky. Jednotlivé Phillipsovy křivky pro mužskou a ženskou část populace také vykazují jiný tvar, který je dán rozdílnou mírou nezaměstnanosti těchto dvou skupin obyvatelstva.

6. Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje:

BLOCK, Walter. Skutečné příčiny nezaměstnanosti. *Laissez faire*. 2004, roč. 7, č. 4. Dostupné z: http://www.nechtenasbyt.cz/admin/upload/pdf/LF2004-04.pdf

CAHLÍK, Tomáš. *Makroekonomie*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 1998, 272 s. ISBN 80-7184-686-4.

FLAMMANT, Maurice. *Inflace*. 1.vyd. Praha: HZ, 1995, 127 s. ISBN 80-901918-4-3.

FUCHS, Kamil. *Základy makroekonomie.* 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 179 s. ISBN 80-210-1355-9.

HORALÍKOVÁ, Marie. *Personální řízení.* Praha: ČZU v Praze. Provozně ekonomická fakulta, 2006. 260 s. ISBN 80-213-1585-7.

KLÍMA, Jan. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006, 141 s. ISBN 80-868-5127-3.

MANKIW, Gregory. *Zásady ekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 1999, 763 s. ISBN 80-716-9891-1.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 1.vyd. Praha: Slon - sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901-4249-4.

PEARCE, David W. *Macmillanův slovník moderní ekonomie.* 1. české vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994, 549 s. ISBN 80-856-0542-2.

SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS. *Ekonomie: 18. vydání*. Vyd. 1. Praha: NS Svoboda, 2007, 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3.

SCHILLER, Bradley R. *Makroekonomie dnes*. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0169-X.

SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-219-2.

Elektronické zdroje:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Cílování inflace v ČR* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/cilovani.html

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Výroční zpráva 2011* [online]. 2012 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocni_zpravy/download/vyrocni_zprava_2011.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Indexy spotřebitelských cen – inflace – prosinec 2009* [online]. 2010 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cisc011110.doc

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Indexy spotřebitelských cen – inflace – prosinec 2010* [online]. 2011 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cisc011011.doc

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Inflace – Druhy, definice, tabulky* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mira_inflace

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen od ledna 2014* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/spotrebni_kos_2014/$File/spot_kos2014.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí a v roce 2007* [online]. 2008 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/ainformace/73CA0047728F

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí a v roce 2008* [online]. 2009 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cisc010909analyza09.doc

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2012 a v roce 2012* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/952e63a8eec90240c1257aed0042524f/$FILE/cisc010913analyza.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2013 a v roce 2013* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/e330885b1043bcaac1257c5a00313b2b/$FILE/cisc010914analyza.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vývoj indexů spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2014 a v roce 2014* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/6b5c18eccf5e21d7c1256c4d0034d22b/60faa5dbc4171ac7c1257dc7003eaeb2/$FILE/cisc010915analyza.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost a nezaměstnanost od roku 1993* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1010CU&&kapitola_id=3

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Zaměstnanost a nezaměstnanost od roku 1993* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA1010CU&&kapitola_id=3

KOL. AUTORŮ SEMINARKY.CZ. *Vývoj inflace, její základní tendence po vzniku ČR, srovnání se státy Eurozóny a V4* [online]. 2006 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.seminarky.cz/Vyvoj-inflace-jeji-zakladni-tendence-po-vzniku-CR-srovnani-se-staty-Eurozony-a-V4-8975

LACINA, Jiří. EUROEKONOM. *Desetileté ohlédnutí za nezaměstnaností v ČR* [online]. 2007 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jl-nezamestnanost07

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2007* [online]. 2008 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/5366/Analyza_nezamestnanost.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2008* [online]. 2009 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2008/Anal2008.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010* [online]. 2011 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/10811/analyza.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2011* [online]. 2012 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/12927/Analyza_zamestnanost_2011.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2012* [online]. 2013 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2012/anal2012.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2013* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2013/anal2013.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2014* [online]. 2015 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2014p1/anal2014p1.pdf

ŠVARCOVÁ, Jena. *Cenová hladina a indexy* [online]. 2014 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.ceed.cz/makroekonomie/55-1_indexy.htm

VAŠÍČKOVÁ, Anna. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO v roce 2005* [online]. 2006 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.mpo.cz/dokument7912.html

VAŠÍČKOVÁ, Anna. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO za rok 2006* [online]. 2007 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: http://www.mpo.cz/dokument19321.html

Seznam grafů

Graf č. 1: Poptávková inflace 12
Graf č. 2: Nabídková inflace 13
Graf č. 3: Spotřební koš 2014 16
Graf č. 4: Původní Phillipsova křivka 27
Graf č. 5: Modifikovaná Phillipsova křivka 28
Graf č. 6: Krátkodobá Phillipsova křivka 29
Graf č. 7: Dlouhodobá Phillipsova křivka 30
Graf č. 8: Vývoj míry inflace v letech 2004 – 2014 31
Graf č. 9: Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2004 - 2014 35
Graf č. 10: Vývoj nezaměstnanosti mužů a žen v letech 2004 - 2014 38
Graf č. 11: Vývoj Phillipsovy křivky v letech 2004 - 2014 38
Graf č. 12: Phillipsova křivka muži 40
Graf č. 13: Phillipsova křivka ženy 41